

การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
The The Development for Risk Management Manual, Chandrakasem Ratchabhat University

ชยาภา ัตตชู¹
Chayapa Attachoo¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 2) สร้างคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 3) ประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสิ้น 38 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง คือ อาจารย์ 8 คน และบุคลากรสายสนับสนุน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้แก่ แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงไม่มีตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการลดความเสี่ยง ไม่มีการแสดงความเชื่อมโยงกับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พ.ศ.2553 แบบฟอร์มมีความซ้ำซ้อน ปัญหาเนื้อหา องค์ประกอบในคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้แก่ ไม่มีคำนิยามศัพท์ ไม่มีตัวอย่างหรือกรณีศึกษาตามขั้นตอน ไม่มีคำอธิบายแสดงการเชื่อมโยงแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ไม่มีคำอธิบายใช้สูตรคำนวณระดับความเสี่ยง ไม่มี Flow chart ไม่มีปฏิทินการปฏิบัติงานแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง 2) สร้างคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มีระบบและขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ชัดเจน มีตัวอย่างวิธีการระบุความเสี่ยง วิธีการบ่งชี้ภัย และมี Flow chart ปฏิทิน คำนิยามศัพท์ มีการอธิบายความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษา และการควบคุมภายใน 3) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือที่สร้างขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = .316)

คำสำคัญ: การพัฒนา คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

¹ สำนักงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Abstract

The purpose of this research were to 1) study problem and guidelines for Risk Management Manual Development Chandrakasem Ratchabhat University, 2) create the Risk Management Manual, Chandrakasem Ratchabhat University and 3) evaluate the satisfaction with Risk Management Manual, Chandrakasem Ratchabhat University usage. Sampled group in this research included 38 persons. It received from an intentional selection by 8 of instructor and 30 of University staff. The reliability variable is 0.92 and use the data analysis by basic statistics as following: frequency, percentage, standard deviation and content analysis.

The research results found that 1) the problem and guidelines for Risk Management Manual Development have the system problems which were, first, risk management plan did not have the indicator for evaluate risk reduction result. Second, risk management process did not show the correlation with internal quality assurance criteria (2010 B.E.). Third, form was complex and lacking of collaboration for holding plan. Fourth, problem and content in the manual did not have explanation thoroughly about knowledge, risk basic and management, glossary, example or case study, flow chart plan, explanation about the correlation between Risk Management plan and internal control report, including the explanation how was happen of formula calculation, the absence of guideline management plan and the operational calendar along with the risk management plan 2) the manual creation should have the system and risk management plan clearly, including form, risk identification method, thinking method, project factor identification method, flow chart, calendar, glossary, the explanation of correlation with educational quality assurance and the internal control report operation in manual 3) The satisfied result is good result by having frequency score 3.87 and standard deviation .316

Keywords: The Development, for Risk Management Manual, Chandrakasem Ratchabhat University

บทนำ

การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการองค์กร เป็นเรื่องส่วนรวมที่ทุกคนในองค์กร ตั้งแต่คณะกรรมการ ผู้บริหารระดับสูง จนถึงบุคลากรทุกคนควรได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ในเชิงลึก เชิงบูรณาการ และเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการกำหนดกลยุทธ์ นโยบาย แผนงาน แผนปฏิบัติการ กิจกรรมขององค์กร (สำนักงานอัยการสูงสุด, 2555 : 1)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 มาตรา 3/1 บัญญัติว่า “การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ง่อนถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนอง ความต้องการของประชาชน มีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน การปรับปรุงคุณภาพ การให้บริการซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ยั่งยืนอย่างยิ่ง เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติราชการ การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ” (กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง, 2556: 1-2)

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาตรา 12 กำหนดว่าเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ก.พ.ร. อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนด มาตรการกำกับ

การปฏิบัติราชการ โดยวิธีการจัดทำความตกลง เป็นลายลักษณ์อักษร หรือโดยวิธีการอื่นใดเพื่อแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ และมาตรา 45 กำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในภารกิจ ทั้งนี้ตามเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ ก.พ.ร. กำหนด

ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ.2544 ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐ ใช้การบริหารความเสี่ยงเป็นแนวทางและหลักปฏิบัติในการจัดวางระบบมาตรฐานการควบคุมภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานโดยกำหนดรายละเอียดไว้ใน หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” เพื่อใช้เป็นกลไกในการพัฒนารักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาและกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุกรอบ 5 ปี โดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือเรียกชื่อย่อว่า “สมศ.”

ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องมีการประกันคุณภาพตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่ในการกำกับ ดูแลการดำเนินงานในมหาวิทยาลัยให้มี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปัจจัยที่จะทำให้องค์การมีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ระบบฐานข้อมูล การบริหารความเสี่ยง การบริหารการเปลี่ยนแปลง ฯลฯ เพื่อสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยใช้หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance)

เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี นวัตกรรม และการแข่งขัน ทำให้องค์การทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนต้องปรับตัว และพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น การดำเนินงานต่างๆ จึงต้องระมัดระวัง ด้วยการดำเนินการอย่างโปร่งใส และนำทรัพยากรที่มีอยู่ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น สำนักงานตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นผู้สอบทานแผนบริหารความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจในมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และแผนบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในเป็นผู้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัย โดยมีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน แล้วรายงานต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณา มีการนำผลการประเมิน และข้อเสนอแนะจากสภามหาวิทยาลัยไปใช้ในการปรับแผนหรือวิเคราะห์ความเสี่ยงในปีถัดไป

จากการสอบทานแผนบริหารความเสี่ยงของหน่วยรับตรวจ พบปัญหาว่า หน่วยรับตรวจหลายหน่วยงานยังไม่เข้าใจถึงขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยง ไม่ทราบถึงความเสี่ยงที่แท้จริงของหน่วยงาน แผนการบริหารความเสี่ยงไม่สามารถที่จะลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแก่หน่วยรับ

ตรวจได้ จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าสภาพปัญหาดังกล่าวของหน่วยรับตรวจจะเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นของพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ทั้งนี้เพื่อช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยรับตรวจและมหาวิทยาลัยมีการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนลดความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. เพื่อสร้างคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรคือ ผู้เกี่ยวข้องกับการดูแลรับผิดชอบงานบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานต่างๆในมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้แก่ อาจารย์ จำนวน 8 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 38 คน

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 38 คน ประกอบด้วย

1. อาจารย์ จำนวน 8 คน คณะละ 1 คน ได้แก่ คณะเกษตรและชีวภาพ คณะวิทยาการจัดการ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยการแพทย์ทางเลือก ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม-ชัยนาท

2. บุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 30 คน
หน่วยงานละ 2 คน ได้แก่ คณะเกษตรและชีวภาพ
คณะวิทยาการจัดการ คณะศึกษาศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการแพทย์ทางเลือก
ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม-
ชัยนาท สำนักงานอธิการบดี สำนักวิทยบริการ
และเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักส่งเสริมวิชาการ
และงานทะเบียน สำนักประกันคุณภาพการศึกษา
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม สำนักงานสภามหาวิทยาลัย
และสถาบันวิจัยและพัฒนา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** คือ คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม
2. **ตัวแปรตาม** คือ ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม จำนวน 1 ฉบับ
2. คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม จำนวน 1 เล่ม
3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม จำนวน 1 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.92

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือบันทึกข้อความเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงตามวันเวลาที่กำหนด
2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1-31 มีนาคม พ.ศ.2557 พร้อมชี้แจงขั้นตอนต่างๆ ในการทำแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินกับกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินคืนจากกลุ่มตัวอย่าง โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทุกคน พร้อมทั้งตรวจสอบการรับคืนว่าครบถ้วนตามจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruency Index)
2. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยใช้ Item-Total Correlation โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)
3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบแอลฟาของครอนบัค (Cronbach)
4. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากประชากรกลุ่มเป้าหมายจำนวน 9 คน พบว่า

1.1 ปัญหาในการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ดังนี้

1.1.1 ปัญหาระบบและขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยง

1.1.2 ปัญหา เนื้อหา องค์ประกอบในคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง

1.1.3 ปัญหาระบบและขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยง ไม่ชัดเจน ไม่ละเอียด ไม่มีตัวชี้วัดเพื่อประเมินให้ทราบว่าความเสี่ยงลดลงหรือไม่ ไม่มีการแสดงความเชื่อมโยงกับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

1.1.4 ตารางแบบฟอร์มมีความซ้ำซ้อน

1.1.5 ขาดความร่วมมือในการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

1.2 ปัญหา เนื้อหา องค์ประกอบในคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มีดังนี้

1.2.1 ไม่มีคำอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานความเสี่ยง และการจัดการความเสี่ยงเป็นพื้นฐานเบื้องต้น

1.2.2 ไม่มีคำนิยามศัพท์

1.2.3 ไม่มีตัวอย่าง หรือ กรณีศึกษา แสดงการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงตามขั้นตอน

1.2.4 ไม่มีคำอธิบายการแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงและรายงานการควบคุมภายใน ว่ามีความเชื่อมโยงกันอย่างไร

1.2.5 ไม่มีคำอธิบายการวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยใช้สูตรการคำนวณ ว่าระดับความเสี่ยงได้มาอย่างไร

1.2.6 ไม่มี Flow chart ในการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ชัดเจน

1.2.7 ไม่มีคำอธิบายการแสดงความเชื่อมโยงการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงกับการประกันคุณภาพ (สกอ.) ตัวบ่งชี้ที่ 7.4 ไว้ในคู่มือ

1.2.8 ไม่มีปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

2. แนวทางในการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม

จากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม เพื่อให้การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำแนวทางดังกล่าวข้างต้นมาพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยจัดทำเป็นคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยงฉบับปรับปรุง ซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ ในประเด็นดังต่อไปนี้

คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ควร มีระบบและขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ชัดเจนไว้ในคู่มือ ได้แก่ ขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยง แนวการคิดวิเคราะห์การบริหารจัดการความเสี่ยง ควร มีแบบฟอร์ม ตัวอย่างวิธีการระบุความเสี่ยง วิธีคิด วิธีกำหนดปัจจัย โครงการ และมี Flow chart ปฏิทินการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง ความหมายคำนิยามศัพท์ ที่ชัดเจนไว้ในคู่มือ และมีการอธิบายความเชื่อมโยงแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงกับการประกันคุณภาพการศึกษา และการจัดรายงานการควบคุมภายในไว้ในเล่มคู่มือ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเห็นต่อการประเมินคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (\bar{X} = 3.87, S.D. = .316) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้

1. องค์ประกอบของเนื้อหาที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (\bar{X} = 3.97, S.D. = .352)

2. การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการควบคุมความเสี่ยง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.92, S.D. = .537)

3. ขั้นตอน (ระบบและกลไกการบริหารจัดการความเสี่ยง) มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.89, S.D. = .443)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้แก่ ปัญหาขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยงไม่ชัดเจน ไม่ละเอียด แผนการบริหารจัดการความเสี่ยง ไม่มีตัวชี้วัดเพื่อประเมินให้ทราบว่าความเสี่ยงลดลงหรือไม่ กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ไม่มีการแสดงความเชื่อมโยงกับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พ.ศ.2553 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ตารางแบบฟอร์มมีความซ้ำซ้อน ขาดความร่วมมือในการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงไม่มี

คำอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน ความเสี่ยง และการจัดการความเสี่ยงเป็นพื้นฐานเบื้องต้น ไม่มีคำนิยามศัพท์ ไม่มีตัวอย่าง หรือกรณีศึกษา แสดง การจัดทำแผนบริหาร ความเสี่ยงตามขั้นตอน ไม่มีคำอธิบายการ แสดง การเชื่อมโยงระหว่างแผนการบริหารจัดการ ความเสี่ยงและรายงานการควบคุมภายในว่ามี ความเชื่อมโยงกันอย่างไร ไม่มีคำอธิบาย การวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยใช้สูตรการคำนวณว่า ระดับความเสี่ยงได้มาอย่างไร ไม่มี Flow chart ในการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ ชัดเจน ไม่มีคำอธิบายการแสดงความเชื่อมโยง การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงกับการ ประกันคุณภาพ (สกอ.) ตัวบ่งชี้ที่ 7.4 ไว้ในคู่มือ ไม่มีปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนการบริหาร จัดการความเสี่ยง

2. แนวทางการพัฒนาคู่มือการบริหาร จัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัย ควรให้มีการปรับปรุงคู่มือการบริหาร จัดการความเสี่ยง ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ครบถ้วน และสะดวกต่อผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งคู่มือ การบริหารจัดการความเสี่ยงควรประกอบไปด้วย ประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีระบบและขั้นตอนการบริหาร จัดการความเสี่ยงที่ชัดเจนไว้ในคู่มือ ได้แก่ ขั้นตอน การบริหารจัดการความเสี่ยง แนวการคิดวิเคราะห์ การบริหารจัดการความเสี่ยง

2.2 ควรมีแบบฟอร์ม ตัวอย่างวิธีการ ระบุความเสี่ยง วิธีคิด วิธีกำหนดปัจจัยเสี่ยง โดยละเอียด

2.3 ควรมี Flow chart กระบวนการ จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงที่ชัดเจน

2.4 ควรมีปฏิทินการจัดทำแผน การบริหารความเสี่ยง

2.5 ควรมีคำนิยามศัพท์ที่ชัดเจนไว้ใน
คู่มือ

2.6 ควรมีการอธิบายความเชื่อมโยง
แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงกับการประกัน
คุณภาพการศึกษา และการจัดรายงาน การควบคุม
ภายใน ไว้ในเล่มคู่มือ

2.7 แบบฟอร์มการรายงานการบริหาร
จัดการความเสี่ยง ต้องมีการรายงานผลหลัง
การควบคุมความเสี่ยง ว่าหลังดำเนินการ
ความเสี่ยงลดลงหรือไม่

สอดคล้องกับคำกล่าวของปรีชา
ข้างยืน และคนอื่นๆ. (2539: 132) ที่กล่าวถึง
ลักษณะที่ดีของคู่มือ ต้องมีความชัดเจนให้
รายละเอียดครอบคลุม เพื่อให้ผู้อ่านเกิด
ความเข้าใจแจ่มแจ้ง การเขียนคู่มือต้องครอบคลุม
ประเด็นต่างๆ ดังนี้ ควรระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนั้น
เป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้ กำหนดวัตถุประสงค์
ให้ชัดเจน คู่มือนี้นี้ช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร ควรมีหลักการ
หรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ในการใช้เครื่องมือ
เพื่อให้การใช้คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื้อหา
สาระที่ให้นั้นควรมีความถูกต้อง ให้ข้อมูลละเอียด
ที่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้ใช้คู่มือสามารถทำสิ่งนั้นได้
สำเร็จ ขั้นตอนการทำจะต้องมีการเรียงลำดับที่
เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถทำสิ่งนั้นๆ
ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและประหยัดและสอดคล้อง
กับคำกล่าวของ สมมาตร ปรงสุวรรณ. (2545:
83) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าคู่มือที่ดีนั้น ควรมีลักษณะ
ในประเด็นหลักๆ ดังนี้

2.7.1 ด้านเนื้อหาถูกต้องถูกต้อง
และครอบคลุมสาระของคู่มือนั้นๆ

2.7.2 การจัดลำดับข้อมูล

2.7.3 รายละเอียดของข้อมูลต้อง
ชัดเจนเข้าใจง่าย

2.7.4 ผู้ได้อ่านแล้วสามารถนำไป
ปฏิบัติได้ 5. รูปแบบของคู่มือสวยงามและทนต่อ
การใช้

3. การประเมินความพึงพอใจในการใช้
คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทร์เกษม กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจ
ต่อการประเมินคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87, S.D. = .316$) ทั้งนี้
อาจเนื่องมาจากระบบและกลไกการบริหารจัดการ
ความเสี่ยงที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น มีความเหมาะสม
ชัดเจน สามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผน
การบริหารจัดการความเสี่ยงได้ และครอบคลุมกับตัว
บ่งชี้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา สามารถ
นำไปใช้เป็นหลักฐานแสดงในการตรวจรับ
การประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษมได้เป็นอย่างดี
จึงมีความคิดเห็นต่อคู่มือการบริหารจัดการ
ความเสี่ยง อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ
งานวิจัยวิมล มระสิงห์ (2556: 56) เรื่อง การพัฒนา
ระบบการบริหารจัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทร์เกษม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับ
ความคิดเห็นต่อการประเมินระบบการบริหาร
จัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36, S.D. = .52$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ใน
ระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

สำนักงานตรวจสอบภายใน ควรมี
การถ่ายทอดระบบกลไกพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการ
ความเสี่ยงหรืองานสร้างสรรค์ไปยังหน่วยงานต่างๆ
ในมหาวิทยาลัย โดยแจ้งให้บุคลากรทุกระดับทราบ
และยึดเป็นแนวปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัญหาในการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่นๆ

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง. (2556). **คู่มือการบริหารความเสี่ยง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- วิมล มิระสิงห์. (2556). **รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- ปรีชา ช่างขวัญยืน และคนอื่น ๆ. (2539). **เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานอัยการสูงสุด. (2555). **แผนบริหารความเสี่ยง พ.ศ. 2555**. กรุงเทพฯ : สำนักงานอัยการสูงสุด.
- สมมาตร ปรงสุวรรณ. (2545). **การพัฒนาคู่มือครูในโรงเรียนช่าง**. สารนิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยสาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.